

УДК 351.74:341.213

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.9.24>**Наталія Лебедева,**

ад'юнкт кафедри поліцейського права

Національної академії внутрішніх справ

РЕФОРМУВАННЯ ПІДРОЗДІЛУ ДІЛЬНИЧНИХ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ ЗА ПРОЄКТОМ «ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ОФІЦЕР ГРОМАДИ» В УКРАЇНІ

Стаття присвячена законодавчим змінам, що відбулися у зв'язку зі змінами у структурі правоохоронних органів України. На підставі системного аналізу зроблено висновок про реформу Національної поліції, що суттєво відрізняє її від попередніх етапів реформування, а саме зміни дільничних офіцерів поліції на поліцейських офіцерів громад. Поліцейський офіцер громади – це офіцер поліції, який орієнтований на вирішення проблем саме своєї територіальної громади. Він доступний для населення, тому що постійно знаходиться поруч з людьми. Проєкт «Поліцейський офіцер громади» – це новий формат роботи дільничного офіцера поліції, який передбачає його постійну присутність на території об'єднаної територіальної громади (ОТГ), більш тісну співпрацю з населенням та керівництвом громади, підзвітність ОТГ та додаткові функції.

Проєкт «Поліцейський офіцер громади» спрямований на впровадження нового формату роботи дільничних офіцерів поліції, головною метою якого є поліцейська діяльність, орієнтована на громаду. Метою роботи поліцейських офіцерів громади буде насамперед запобігання правопорушенням в інтересах громади. Офіцери поліції будуть більш самостійними у своїй діяльності та виконувати основні завдання поліції у партнерстві з керівництвом об'єднаної територіальної громади. Проєкт впроваджується для реалізації принципу взаємодії населення на засадах партнерства, а оцінювати роботу правоохоронців будуть самі мешканці.

Щоденна робота поліцейського полягає у превентивних заходах – в об'їзді сіл, спілкуванні з населенням, яке проживає на обслуговуваній території, обстеженні сімей, які опинились у складних життєвих обставинах, перевіряє жителів ромської національності та, звісно, стежить за дотриманням публічного порядку та безпеки та навіть надавання юридичних консультацій або ж розв'язування конфліктних ситуацій між сусідами, якщо такі склалися.

Ключові слова: органи Національної поліції, поліцейський офіцер громади, поліцейська реформа, об'єднана територіальна громада.

Постановка проблеми. Поліцейська реформа триває вже 6 років. Українці кажуть, що ця реформа дуже помітна. Але вони також критикують цю реформу і вказують на найбільш проблемні місця і недоліки. Близько 40% українців довіряють поліції – і так і повинно бути. Якість поліцейського сервісу на місцях повинна постійно покращуватись [5]. Нагадаємо, заміна дільничних поліцейських в ОТГ на офіцерів громад стартувала навесні 2019 року. Міністр внутрішніх справ Арсен Аваков тоді заявив, що поліцейські офіцери громад працюватимуть у 30 тис. населених пунктів у сільській місцевості, де проживає майже 28 млн осіб [10].

Аналіз публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Дослідженням даної проблеми займалися такі вчені-адміністративисти, як В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрієнко, О. М. Бандурка, О. І. Безпалова, М. В. Лошицький, В. Д. Сущенко та інші науковці.

Метою статті є дослідження особливостей діяльності поліцейських офіцерів в об'єднаній територіальній громаді, законодавчого регулювання їхнього статусу в системі органів Національної поліції України натеper.

Виклад основного матеріалу. «Поліцейський офіцер громади» – це наступний крок у реформі Національної поліції України. Мета – забезпечення кожної громади поліцейським, який буде там працювати і жити. Поліцейський офіцер стане повноправним представником своєї громади і звітуватиме про роботу не лише перед своїм керівництвом, а й перед самою громадою» [1]. Він буде там проживати, 95-98% свого робочого часу проводитиме на території цієї громади. Він буде розв'язувати локальні проблеми жителів своєї громади. Однак слід зауважити, що поліцейський офіцер громади не буде муніципальним поліцейським. Територіальний орган поліції

стежитиме за законністю рішень, які він ухвалюватиме, а підзвітний він буде територіальній громаді [4]. Щодо організаційної структури варто зазначити, що служба дільничних офіцерів поліції входить до складу підрозділів превентивної діяльності [2].

Функціонування дільничного офіцера поліції та організація його роботи на закріпленій за ним території детально регламентується наказом МВС України від 28.07.2017 року № 650, яким затверджено Інструкцію з організації діяльності дільничних офіцерів поліції [3].

Поліціанти отримали сучасні автомобілі, які оснащені не тільки спеціальними засобами поліцейського спрямування, а й тими речами, які можуть знадобитися в повсякденному житті будь-якому жителю громади. Це, наприклад, бензопила. Наприклад, у разі непогоди, буревія і, як наслідок, повалення дерев потрібно звільнити проїжджу частину. Такі функції теж буде виконувати поліцейський офіцер громади. Це тріси, лебідки для того, щоб допомогти людям витягнути транспортний засіб у разі, якщо він потрапив у такі обставини. Крім того, поліцейські забезпечені логістичними пристроями – планшетами, що дасть їм змогу в онлайн-режимі отримувати повідомлення і працювати дистанційно, а не так, як більшість громадян уявляє, що двічі-тричі потрібно з'їздити у відділок і приїхати назад. Ні, цього не буде. Це його буде кардинально відрізнити від того самого дільничного офіцера поліції [4].

Поліцейський офіцер громади матиме службовий автомобіль, що обіцяють забезпечити спільними зусиллями Національної поліції і місцевої влади, «зацікавлених» громад (у тому числі з допомогою держави, за рахунок інфраструктурної субвенції). Також у його розпорядженні будуть облаштовані необхідною офісною технікою приміщення і планшет – для дистанційного отримання завдань (причому не щодня, як дотепер, а одразу на два тижні) та ведення документації. І в електронний формат перейде увесь документообіг. Тобто відома нам за «поліцейськими» серіалами «паперова робота» – оформлення протоколів, актів, звітів і довідок, яка відбирає ліву частку робочого часу кіногероїв (і реальних правоохоронців), має «канути в Лету» [6].

Якщо звернутися до старту проекту «Поліцейський офіцер громади», то він є продовженням всіх реформ, які відбуваються в Національній поліції. Перша реформа, як всі пам'ятаємо, полягала у створенні, організації функціонування патрульної поліції. Наступним проектом було створення в сільській місцевості організації роботи груп швидкого реагування патрульної полі-

ції. Наступний проект – організація роботи поліцейських офіцерів громад. Дані проекти належать до поліції превенції. Повертаючись до початку, а це 14 липня 2019 року, варто зазначити, що в цей час відбулось підписання меморандуму. Цій події передувала зустріч з головами ОТГ, які могли, хотіли і бажали взяти участь у цьому проекті.

Меморандум передбачав зобов'язання Національної поліції і зобов'язання об'єднаних територіальних громад. Зобов'язання Національної поліції виконано повністю. Усі об'єднані територіальні громади, які виконали зобов'язання, отримали на свою територію для забезпечення безпеки громадян як мінімум одного поліцейського офіцера громади [4].

Перший етап такого проекту – це знайомство з громадою, вивчення тієї ситуації, яка склалась у ній. Уже потім – визначення тих місць, де є проблеми. Наступним етапом у роботі такого поліцейського є визначення пріоритетів. Усі проблеми одночасно розв'язати неможливо, потрібно розставити чіткі пріоритети, що за чим робити. Основним етапом, я ще раз на цьому наголошую, є звітування перед громадою [4].

Робочий день поліцейського офіцера громади починається з того, що він приїжджає до голови об'єднаної територіальної громади, аби дізнатись, чи не трапилося чого у громаді, постійно контактує з головами. У період карантину значна увага приділяється дотриманню постанов уряду: зокрема, поліцейський перевіряє людей, які повернулись із закордону та проводить з ними роз'яснювальну роботу щодо необхідності самоізоляції. Що ж до обов'язків поліцейського офіцера громади, то їх стало більше: треба перевіряти власників зброї, працювати превентивно з дітьми, які на обліку, стежити за безпекою дорожнього руху. Крім того, поліцейські офіцери громад мають розширені компетенції у розслідуванні кримінальних проступків.

Основним акцент робиться на те, як цей офіцер співпрацює з громадою, чи здатен він налагодити комунікацію з жителями громади, чи здатен він розв'язати ті завдання, які вони ставлять перед ним. Звичайно, ключовим питанням у цьому є думка саме громади, він підзвітний громаді, громада може запросити його на звіт щомісяця, щотижня. Звісно, залагодити всі питання громади він не зможе: не все у компетенції поліції. Однак до завдань поліцейських офіцерів громади входить і те, щоб вони роз'яснювали людям та допомагали в простих, елементарних питаннях. Для жителя сільської місцевості поїхати в районний центр на консультацію до юриста із незначного питання недешево.

Для цього і є поліцейський офіцер громади. Навіть якщо це поза межами його компетенції, він має розказати, скерувати, як мінімум, видати інформацію, що потрібно людині зробити для розв'язання її проблеми, а як максимум – докласти всіх зусиль, щоб допомогти залагодити цю проблему [4].

Поліцейськими офіцерами громади працюють здебільшого колишні дільничні офіцери поліції. Але також є поліцейські, які проходили службу в підрозділах карного розшуку, в підрозділах слідства, в управлінні поліції охорони. Здебільшого вони місцеві, окрім того, під час відбору поліцейських офіцерів громад останнім етапом було проведення співбесіди з комісією, до складу якої обов'язково входили представники тих ОТГ, де кандидат, який заповнив анкету, виявив бажання проходити службу.

Що ж до навчання офіцерів громад, то у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ триває підготовка таких працівників. Відповідно до навчально-тематичного плану спеціалізації курс поліцейського офіцера громади охоплює 20 дисциплін. Це насамперед формування практичних навичок, опанування специфіки діяльності безпосередньо у сільській місцевості, а також вивчення напряму Community Policing – налагодження зв'язку з місцевим населенням та підтримання високого індексу довіри з боку населення. Навчання проходить у форматі бінарних та тренінгових занять. Щодня слухачі відпрацьовують практичні навички стрільби. До навчального процесу залучені найкращі інструктори, які пройшли відбір та відповідну підготовку. Важливим є те, що своїм досвідом зі слухачами на заняттях діляться діючі поліцейські офіцери громад, які вже більше року працюють в ОТГ. Також продовжуються навчання з удосконалення навичок керування автомобілем [7].

За словами очільника Нацполіції Ігоря Клименка, нагепер в Україні проєкт «Поліцейський офіцер громади» впроваджений у 207 територіальних громадах країни [9].

Висновки

«Проєкт «Поліцейський офіцер громади» – це новий рівень комунікації та поліцейського сервісу. Офіцер громади мешкає на території громади, він доступний для населення, готовий вирішувати всі безпекові питання і завжди перебуває поруч з людьми. Його завдання зробити все можливе, щоб кожний мешканець почував себе захищеним і в безпеці» [8]. Інститут дільничних офіцерів поліції є, і вони виконуватимуть свої функції. Якщо громада з якихось причин не буде здатна організувати цей проєкт на своїй території, поліція буде обслугову-

вати, будуть заїжджати наряди груп реагування патрульної поліції (ГРПП), будуть заїжджати наряди патрульної поліції, будуть дільничні офіцери поліції. Функції превенції, забезпечення публічного порядку, розкриття злочинів, досудового розслідування буде забезпечено. Поліцейський офіцер громади – це той, хто завжди буде поряд із тими, хто на нього чекає.

Список використаних джерел:

1. На Київщині стартував проєкт «Поліцейський офіцер громади». URL: <https://lexinform.com.ua/podii/politsejskij-ofitser-gromady/> (дата звернення: 23.08.2020).
2. Про затвердження Положення про Департамент превентивної діяльності Національної поліції України : наказ МВС України від 17.11.2015 № 123. URL: <http://mvs.gov.ua/mvs/> (дата звернення: 23.08.2020).
3. Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції : наказ МВС України від 28.07.2017 № 650 (Зареєстровано в Міністерстві України 21 серпня 2017 р. за № 1041/30909). URL: <http://www.zakon1.rada.gov.ua>. (дата звернення: 24.08.2020).
4. Поліцейський офіцер громади буде в кожній ОТГ України, –начальник управління превентивної діяльності поліції Волині. URL: <https://www.volynnews.com/news/all/politsejskyy-ofitser-hromady-bude-v-kozhniy-oth-ukrayiny-nachalnyk/> (дата звернення: 24.08.2020).
5. Арсен Аваков: дільничний поліцейський – це обличчя поліції на місцях (фото, відео). URL: https://mvs.gov.ua/ua/news/14137-Arsen_Avakov_Dilnichniy_policeyskiy_ce_oblichhya_policii_na_misctyah_.htm (дата звернення: 24.08.2020).
6. Укрінформ. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2709912-dla-cogo-v-policii-hocut-dilnicnih-zaminiti-na-oficeriv-gromad.html> (дата звернення: 23.08.2020).
7. Підготовка поліцейських офіцерів громади: як це відбувається. URL: https://mvs.gov.ua/ua/news/32534_Pidgotovka_policeyskih_oficeriv_gromadi_yak_ce_vidbuvatsya.htm (дата звернення: 24.08.2020).
8. На Харківщині поліцейські офіцери громади приступили до виконання обов'язків. URL: <https://sheriffua.org/news/harkov/na-harkivschini-politsejski-ofitseri-gromadi-pristupili-dovikonannja-obovjazkiv1872> (дата звернення: 24.08.2020).
9. Реформовані дільничні поліцейські Рівненщини отримали кросвери, які їм обіцяли ще минулого року. URL: <https://4vlada.com/reformovani-dilnychni-politsejski-rivnenshchyny-otrimaly-krosovery-yaki-yim-obitsialy-shche-mynulogo-roku> (дата звернення: 24.08.2020).
10. Поліцейські офіцери громад Рівненської області отримали 23 службових Renault Duster. URL: https://lb.ua/society/2020/06/11/459628-politsejskie_ofitseri_gromad.html (дата звернення: 24.08.2020).

Natalia Lebedieva. Reforming a unit of district police officers under the Hromada Police Officer project in Ukraine

The article is devoted to the legislative changes that have taken place in the structure of law enforcement agencies of Ukraine. Based on the systematic analysis, a conclusion was made about the reform of the National Police, which significantly distinguishes it from the previous stages of reform, namely the change of district police officers to community police officers. A community police officer is a police officer who is focused on solving the problems of his or her local community. It is accessible to the population because it is constantly close to people. The Community Police Officer project is a new format for the work of a district police officer, which provides for his permanent presence in the United Territorial Community (OTG), closer cooperation with the population and community leadership, OTG accountability and additional functions.

The Community Policing Officer project aims to introduce a new format for the work of district police officers, the main purpose of which is community-based policing. The purpose of the work of community police officers will be, first of all, to prevent offenses in the interests of the community. Police officers will be more independent in their work and perform the main tasks of the police in partnership with the leadership of the united territorial community. The Community Policing Officer project aims to introduce a new format for the work of district police officers, the main purpose of which is community-based policing. The project is implemented to implement the principle of interaction of the population on the basis of partnership, and the residents themselves will evaluate the work of law enforcement.

The daily work of a police officer consists of preventive measures – bypassing villages, communicating with the population living in the service area, examining families in difficult life circumstances, checking Roma residents and, of course, monitoring public order and safety, and even providing legal advice or resolving conflicts between neighbors, if any.

Key words: National Police bodies, community police officer, police reform, united territorial community.

